

Toprak mahsulleri vergisi hakkında kanun lâyihası ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/226)

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Sayı: 71 - 73 - 6/873

21 - III - 1944

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisiğine

Toprak mahsulleri vergisi hakkında Maliye Vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 20 - III . 1944 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuş olduğunu arz ederim.

Başvekil

Ş. Saracoğlu

Musip sebebler lâyihası

Toprak mahsullerinden vergi alınmasını istihdaf eden 4429 sayılı kanun, bir kısım mahsulleri ölçü, bir kısım mahsulleri de tahmin esasına istinaden vergiye tabi tutmuş ve bu mahsullerden bazılarından aynen ve bazılarından da nakden vergi alınması esasını vaz eylemiştir.

Hububatta tatbik edilen ölçü usulü:

1. Ölçü ve tahmin memurluğu vazifesini yapacak matlup evsafa ve ihtiyaç nispetinde memur bulmak hususunda müşkilâta mâruz kalınması;
  2. Köy harmanlarının geniş ve dağınık bir sahada olması ve harman yerlerinin intihabında müstahsilin serbest bırakılması;
  3. Geniş ve dağınık sahalarda murakabe tesisinde zorluklar görülmesi;
  4. Hububattan vergi ve mubayaa olarak Devlet hesabına alınan miktarın % 50 nispetine kadar yükselmiş bulunması yüzünden kaçakçılık temayüllerinin artması;
  5. Ölçü işiyle vazifelendirilen memurların vazifelerini hakkiyle yapmamış olmaları;
- Gibi sebeblerle beklenen verimi temin edememiştir.

Filhakika yukarıda gösterilen amillerin yanında ölçü usulüne göre mevzu cibayet sisteminin de bizatihi bu neticelerde müessir olduğuna şüphe yoktur. Çünkü bu usul her köyde bir veya daha ziyade memur bulundurmaya zaruretini doğurmuş ve 34500 den ziyade köyü ihtiva eden memleketimiz için bu sistemin tatbiki hayli masraflı mucip olduktan başka vergi ödemek istemiyen süniyet sahibi müstahsili meydana çıkarmak imkânlarını da selbetmiştir. Devletin hububata olan ihtiyacı sebebiyle Millî Korunma Kanunu hükümlerine istinaden daha evvelki seneler Devlet hisse'eri hakkında tecrübe edilen muhtelif mubayaa şekilleri de göz önünde bulundurulurken önümüzdeki seneler için tatbik elverişli salim bir vergi usulü aramak zarureti kendisini hissettirmiştir.

Hatıra gelen muhtelif cibayet usulleri arasında köy ve kasabaların ve müstakil çiftliklerin birer birlik telâkki edilerek vergi mükellefiyetini bu birliğin istihsali üzerinden ve birlik namına tesis etmek ve birlikler namına tahmin esasına göre tesbit ettirilecek verginin müstahsiller arasında tevziini birliğin mümessillerine bırakmak tarzında bir cibayet şekli Hazine ve müstahsil bakımından daha kolayve tatbik elverişli görülmüştür.

Yeni lâihanın istinat ettiği esas, evvela mükellefin beyanı bu beyanın salâhiyetli memurlar vasıtasıyla kontrolü, vilâyet ve kazalarda teşkil edilecek komisyonlar marifetiyle her köye izam edilecek vukuf heyetlerinin birliklere tahmil edilebilecek mükellefiyetin mahsul itibariyle miktarlarının ne olması lâzımgelceği hakkındaki tetkikleri üzerine o birliğin muhtarının da iştirakiyle birlik namına tesis edilecek mükellefiyetin mezkûr tahmin komisyonları marifetiyle tesisidir.

Lâyahada bilhassa hariçten matlup evsafı haiz muvakkat memur tedarik etmenin müşkülâtı ve bu gibi muvakkat kadrolarla istenilen randmanın temin edilemeyeceği gözönünde tutularak bilhassa vukuf ve tahmin heyetlerinin muvazzaf memurlar arasından teşkili ve bunlara mahallî erbabı ziraattan vukuf ehli terfiki suretiyle mesainin müsbet şekilde tanzimi eheti ihtiyar olunmuştur.

Vilâyet ve kazalarda müteşekkil tahmin heyetlerine mükellefiyet tahmil edilecek birliğin mümessili de iştirak ettirileceğinden birlik için tesbit edilecek miktarda mümessilin de rıza ve muvafakati lâhik olacağı cihetle birlik için itiraz mevzuubahs değilse de tesbit edilen miktarın müstahsiller arasında tevzii hususunda haksızlık iddia edildiği ve alâkadarlar tarafından bu tevzie karşı itirazlar yapıldığı takdirde vukuf heyetlerinin itiraz edilen köylerde ihtilâfı tetkik ve rüyet etmeleri düşünülmüştür. Esasen bidayette ekiliş beyanlarını yapacakları ve birliklerde her müstahsilin ekim sahası ve istihsal miktarı muhtar ve ihtiyar meclisleri ve hattâ bizzat müstahsiller tarafından bilineceği cihetle, tevzi işinden çıkabilecek ihtilâfların, bu suretle gönderilecek vukuf heyetlerince, hâkem sıfatıyla bertaraf edilmesi mümkün ve tarhiyatın bu tarzda katılması muvafık görülerek lâihaya buna göre hükümler konulmuştur.

Afyon, tütün, pancar ve pamuk müstesna olmak üzere vergiye tabi bütün mahsuller için yeknesak olarak aynı şekilde tahmin yapılması düşünülmüştür. Zeytin mahsulünün memleketimizin muhtelif muntakalarındaki hususiyetlerine ve Hükümetin zeytinyağı ihtiyaçlarına göre 4503 sayılı kanunun tedvinindeki sebepler de gözönünde bulundurularak aynen, nakden veya yağ olarak almak ve pamukta ise çirçir fabrikalarından vergiyi cibayet etmek gibi ufak farklar istisna edilirse alelûmum toprak mahsullerinin cibayeti usullerinde farkı nuamele tatbik edilmeksizin mümkün olduğu kadar basit bir mekanizmanın tatbiki düşünülmüştür.

Afyon, tütün ve pancar mahsullerinin vergisinde 4429 sayılı kanun hükümleri yeni lâihada - bu mahsullerin hususiyetlerine binaen - muhafaza edilmiştir.

4429 sayılı kanunda verginin nisbeti Hükümetçe muayyen fiyatlarla mecburi mübayaaya tabi tutulan mahsullerde % 8 diğerlerinde % 12 idi. Her iki nispetin vasatı ele alınarak vergi nispeti lâihaya umumiyetle % 10 olarak konulmuştur.

Bir vergi işi olduğu kadar memleketin iâsesi mevzuu ile en sıkı surette alâkası olan toprak mahsulleri vergisinin tahmin ve murakabesinin zamanında yapılması, itirazların zamanında neticelendirilmesi ve kanunun hüsnü tatbiki hususunda başta valiler olmak üzere idare âmirlerine tereddüp eden vazife ve mesuliyet derecesi lâihada hassatan tebarüz ettirilmiştir.

Lâihanın diğer maddeleri tahsil ve teslim, kanun yollarına ve müeyyidelere müteallik ahkâmı ihtiva etmekte ve 4429 numaralı kanundaki mütenazır hükümlerden farklı bulunmamaktadır.

Adliye, Bütçe, Dahiliye, İktisat, Maliye, Ticaret ve Ziraat Encümenlerinden seçilen beşer âzadan mürekkep Muvakkat Encümen mazbatası

T. B. M. M.

Muvakkat Encümen

Esas No. 1/226

Karar No 2

15 . IV . 1944

Yüksek Reisliğe

Toprak mahsulleri vergisi hakkında Maliye Vekâletince hazırlanarak İcra Vekilleri Heyetinin 20 . III . 1944 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının Adliye ,Bütçe, Dahiliye, İktisat, Maliye, Ticaret ve Ziraat Encümenlerince seçilecek beşer âzadan mürekkep bir Muvakkat Encümende tetkiki Umumî Heyetin 22 . III . 1944 tarihli celsesinde karar altına alınması üzerine bu karara tevfikan toplanan Encümenimiz adı geçen kanun lâyihasını Maliye Vekilinin huzuru ile tetkik ve müzakere eylemiştir.

I. Cihan harbi muvacehesinde alınması gereken müdafaa tedbirlerinin istilzam eylediği büyük külfetleri karşılamak maksadiyle 1943 senesinde tatbik olunan Toprak mahsulleri vergisi hakkındaki 4429 sayılı kanun köylü ve çiftçi kalkınmasına herhangi bir engel teşkil etmemek ve bilhassa tarh, tahsil ve cibayet hususlarında mükelleflere en geniş kolaylıklar göstermek gibi mülâhazalardan mülhem olarak vergiye tabi mahsullerin büyük bir kısmında ölçü esasını kabul etmiş ve müstahsilin herhangi bir zorluğa mâruz kalmamasını temin edici hükümlere büyük mikyasta yer vermişti. Heyeti Umumiyesi itibariyle mütalâa edildiği takdirde kanunun tanzimine saik olan bu mülâhazaların, Hükümet mucip sebeplerinde de izah edildiği üzere, bir taraftan ölçü ve tahmin vazifesini yapacak matlûp evsafa ve ihtiyaç nispetinde memur bulmak hususunda mâruz kalmayan müşkülât ve diğer taraftan harman yerlerinin intihabında müstahsilin serbest bırakılması yüzünden geniş ve dağınık sahalarda müessir bir murakabe tesisinde görülen imkânsızlık sebebiyle tatbikattaki tecellileri değişik olmuş ve kanundan umulan iyi neticeler elde edilememiştir. Ölçme usulü filvaki, bölge âmiri, ölçme memuru, bekçi ve kolculardan müteşekkil yekûnu yüz bin kişiye varan bir muvakkat memur kadrosunun kullanılmasına ihtiyaç göster-

miştir. Maliye Vekili tarafından Encümenimizde verilen izahata göre kanunun neşrini takip eden ilk üç ay zarfında tanzif edilen 93 764 memurdan 30 200 memur bu müddetin hitamından sonra da mesailerine devam eylemiştir. Her köyde bir veya daha ziyade memur buldurmak zaruretinden doğan bu muazzam teşkilâtı muvakkat bir zaman için olsa da ehliyet ve liyakatlı unsurlarla teşhiz etmekteki müşkülât hiç bir izaha lüzum göstermeyecek derecede aşikârdır. İşte bu sebeplere binaendir ki gerek Hükümet lâyihasında ve gerek Muvakkat Encümen tarafından Hükümetle tam bir muvakkat halinde tanzim edilmiş olan metinde verginin tarh, tahsil ve cibayet usullerinde mükelleflere en geniş kolaylıkları gösteren ve müstahsilin hakkını en iyi bir şekilde koruyan esaslar gözönünde tutulmakla beraber bu esasların tatbik kabiliyeti ve amelî kıymeti üzerinde de ehemmiyetle durulmuştur. Bilhassa bu bakımdan terciha şayan görülen tahmin usulü aynı zamanda tatbikatın meydana çıkardığı mahzurları bertaraf edebilecek bir mahiyeti de haiz bulunmaktadır.

Ana hatları itibariyle mütalâa edildiği takdirde Umumî Heyetin yüce tasvibine arz edilen lâyihanın bâriz vasıfları şunlardır:

a) Verginin tahmini, mükellefiyetin tesbiti ve itirazların tetkiki hususlarında konulan hükümlerin amelî olması, tatbik kabiliyetinin daima ön safta tutulması muamelelerde sürat ve sadeliğin temini;

b) Verginin tarh ve cibayet masraflarının asgari hadde indirilmesi, mümkün olduğu kadar az sayıda muvakkat memur kullanılması, kanunun tatbikatında idare âmirlerinin birinci derecede alâkalandırılması;

c) Tahmin işlerinde tanzif edilecek vukuf heyetlerinin, umumun itimadını kazanmış ziraat erbabından seçilmesi ve bu seçimin iyi yapılma-

sından idare âmirlerinin mesul tutulması;

d) Tahminlerin hakikata en yakın bir şekilde yapılabilmesi, vukuu muhtemel yanlışlık veya haksızlıkların süratle ve külfetsiz bir şekilde düzeltililebilmesi;

e) Bu kanuna göre vazifelendirilen halk teşekkülleriyle memurların verginin tahmin, tesbit ve tahsil işlerinde tam bir iş birliği yapmalarının temini.

II. Vergiye tabi olan hububat, bakliyat ve diğer toprak mahsullerinin nev'ileri lâyhaya bağlı bir sayılı cetvelde gösterilmiştir. Bu maddelerin tesbitinde vergide umumiyet prensibinin temini ve aynı zamanda zirai mahsulât-tan her hangi birinin teklif haricinde bırakılması halinde zirai faaliyetin o sahaya kayması temeyülünü önlemek düşüncesi âmil olduğundan bu bakımdan mer'î kanunla lâyiha arasında bir fark mevcut değildir. Ancak bazı muntakalarda yetişen Siyes'in, kaplıca sayılıp sayılmıyacağı hususunda tatbikatta tereddütler hâsıl olduğu öne sürülerek cetvele bu tereddütleri izale edecek şekilde vuzuh verilmesi teklif edilmiş ise de cetvel vergiye tabi mahsulleri ihtiva ettiğine nazaran bunun haricinde kalan Siyes'den vergi alınmaması tabii ve zaruri bulunmuş ve bu itibarla cetvelde her hangi bir değişiklik yapılmasına lüzum görülememiştir.

Vergi mevzuuna dâhil olmakla beraber gerek münhasıran zâtî ihtiyaçlara tahsis edilmiş olmaları ve gerek ekildikleri saha itibariyle vergiden istisna edilen mahsuller ikinci madde de yazılıdır. (a) şehir ve kasabalarla köylerde bulunan ve bina vergisi tatbikatında bina mütemminatından sayılan avlu vebahçelerde yetiştirilen mahsullerle (b) Zâtî ihtiyaçlar için bağ ve bahçelerde yetiştirilen mahsuller bu cümledendir. (a) fıkrasıyla derpiş edilen muafiyet bina vergisi tatbikatında binanın mütemminatından sayılan ve bina ile birlikte aynı irat üzerinden vergiye tabi tutulan mahallere hasredilmiştir. Hangi sahalarda bina mütemminatından sayılacağı 1837 sayılı kanunun 12 nci maddesiyle bu kanunun tatbikatına müteallik nizamnamenin 18 nci maddesinde gösterilmiştir. Bu maddelerde zikredilen şartları haiz olmayan avlu ve bahçelerin bina mütemminatından sayılmıyacağı derkârdır. Şu hale göre bina ile birlikte hudutlanmış olmakla

beraber kullanış tarzı itibariyle binanın mütemminatından sayılmasına imkân olmayan ve başlı başına bir varlık teşkil eden bağ, bahçe, fidanlıklar, orman, tarla, bostan ve emsali gibi arazi (a) fıkrası hükmüne dahil değildir. Zâtî ihtiyaçlar için yetiştirilen bağ ve bahçe mahsullerine gelince: 4429 sayılı kanunun bu hususa taallük eden hükmü tatbikatta bazı tereddütlere mahal verdiğinden lâyhada ifadenin maksat dahilinde vuzuhlandırılması terciha şayan görülerek bahçe ve bağlarda zâtî ihtiyaçlar için yetiştirilen mahsuller » ibaresi yerine « zâtî ihtiyaçlar için yetiştirilen bağ ve bahçe mahsulleri » ibaresi ikame edilmiştir.

1 sayılı cetvelde tarla mahsulleri ile bağ ve bahçe mahsulleri, arasında bir tefrik yapılmış değildir. Encümenimiz de verilen izahata nazaran narenciye, kuru üzüm, kuru incir, fındık, Anteb fıstığı zeytin, kuru bakla ve toplu olarak yetiştirilmediği takdirde mısır, ayçiçeği ve patatesin tatbikatta bağ ve bahçe mahsulü addolunduğu zâtî ihtiyaçların ise mahallî örf ve âdetler dahilinde tâyin ve tesbit edilmekte olduğu ve her iki bakımdan tatbikatta hiç bir müşkülâta rastlanmadığı anlaşıldığından bu hususların mazbatada kayıt ve işaretlerle iktifa edilmesine karar verilmiştir.

Verginin kanun mevzuuna giren mahsullerin idrak zamanındaki sahibinden alınması ve arazi veya ipek kozaları zilyedinin kanunun tatbikatında mahsulün sahibi sayılması 3 nci maddede tesbit edilen bir esastır. İştirakli icarlarda mal sahibi ile kiracının mahsulden aldıkları hisseler nispetinde vergi ile mükellef olacakları aynı maddenin 3 nci fıkrasında yazılıdır. Borçlar kanununun 270 nci maddesinin 2 nci fıkrasındaki iştirakli icarlara taallük eden bu hükmün âdi icar akitlerine şâmil olmadığı ve bu gibi akitlerde birinci ve ikinci fıkrâ hükümlerinin câri olacağı derkârdır. Ancak memleketimizin muhtelif muntakalarında tatbik edilmekte olan icar ve iştirak şekillerinden herhangi birinin hariç kalmaması mülâhazasıyla 4429 sayılı kanun metnine dercedilmiş olan ibareler lâyhada aynen muhafaza edilmiş son fıkraya vuzuhu temin maksadiyle «bu mükellefler» kelimeleri ilâve olunmuştur. Lâyhanın dördüncü, beşinci maddeleri bugün mer'î olan hükümlere nazaran bir değişiklik arz etmemektedir. Tahmine takaddüm eden muamele-

ler lâyihamın altıncı ve mütaakıp maddelerinde gösterilmiştir. Her şehir ve kasabada belediye dairesinde ve her köyde muhtar ve ihtiyar meclisi nezdinde istihsal muntakalarına ve mahsul nevilerine göre Maliye Vekâletince tâyin edilecek tarihlerde birer beyan cetveli açılır. Beyan cetvelleri ekim yerlerinin bağ ve bahçelerin mevki, vasıf ve mesahalarını, ekilen tohum miktar ve nevilerini, kullanılan ziraat vasıtalarını, bahçe ve zeytinliklerdeki ağaç sayısını, böcekhanelerin açtıkları tohum kutusunu, böcekhanelerin açtıkları tohum kutusunu ihtiva eder. Ekim yerinin vasfından maksat kıraç, taban, kırtaban, sulak gibi verimi tâyine medar olacak malâmattır. Afyon, pamuk, pancar ve tütün mahsulleri ayrı hükümlere tabi olmak itibarıyla beyandan istisna edilmişlerdir. Kuru üzüm ve kuru incire ait mahsul beyanının sergi yerlerindeki miktarlarına göre yapılması 26 ncı maddenin hükmü iktizasındandır. Bazı hallerde ekim ve istihsal yerlerinin mesahasını, vergiye tabi ağaç sayısını kat'i bir şekilde beyana imkân hâsıl olmaz; mal sahibinin dahi ektiği yerin dönümünü ve sahip olduğu ağaç miktarını katiyetle beyan edemeyeceği hallerde mesahanın tahmini ve ağaç miktarının takribî olarak beyanına imkân verilmiştir. Beyan cetvellerinin bir sureti kayıtların kapanmasını mütaakıp bir hafta müddetle şehir, kasaba ve köylerin münasip yerlerine talik edilmek suretiyle ilân olunur. Mükellefler beyanlarda gördükleri eksik ve yanlışları bu müddet zarfında şehir ve kasabalarda belediyelere köylerde muhtar ve ihtiyar meclislerine bildirebilirler. Cetvellerdeki beyanların doğruluğunu araştırmak ve hakikata uymayan beyanları düzeltmekle mükellef olan bu merciler cetvelde lüzumlu gördükleri değişiklikleri yapabilirler. Bu suretle muamelesi ikmal edilmiş olan cetveller ilân müddetini takip eden bir hafta içinde varidat dairelerine gönderilir. Beyan cetveli hazırlık mahiyetinde olmakla beraber doğru bir tahminin ilk unsurunu teşkil ettiğinden verilen malûmatın icabında Maliye Vekâletince ve katî tahminin icrasından önce kontrol edilebilmesi vukuf heyetinin mesaisini geniş miyasta kolaylaştırır. Mükellefler tarafından yapılacak katî beyan 14 ncü ve 15 ncı maddelerin mevzuunu teşkil eder. Bu beyanın hakikate en yakın bir şekilde yapılabilmesi her mahsulün ney'i itibarıyla verimin isabet-

le tahminine imkân elverdiği meselâ hububatta mahsulün «peynirleştiği» zamanlar tesbitini icabettirir. «Madde 14» Mahsul beyannameleri şehir ve kasabalarda belediye reisi ve belediye encümenince tercihan ziraat erbabı arasından seçilecek üç zat ile birlik mümessili, köylerde muhtar ve ihtiyar meclisi ve çiftliklerde çiftliği fiilen işleten veya çiftlik sahibinin adamlarından biri tarafından hazırlanır. Beyannameye her mükellefin elde edeceğini umduğu miktar dereolunarak imza veya işaretle tevsik edildikten sonra ziri alâkalı mercilere tasdik olunur.

Tahminin hakikate uygun ve isabetle yapılmasına yarayan üçüncü unsur vukuf heyetlerinin 17 ncı madde hükümleri dâhilinde her köyde yapacakları tetkiklerdir. Vukuf heyetleri mahsulün idrak zamanlarında tahmin komisyonunca kendilerine tertip edilen köy, çiftlik veya kasabalara gidip istihsal yerlerini dolaşarak her birliğin fiilen elde edebileceği mahsul miktarını istihsal yerlerinin mevki, vasıf ve mesahalarıyla birlikte verim kabiliyetlerini de nazara almak suretiyle tahmin ederler. Bu hususta tanzim edecekleri raporun esbabı mucibeye istinat etmesi 17 ncı maddenin sonuncu fıkrası hükmü iktizasındandır. Mahsulün tahminine ve mükellefiyetin tesbitine yarayan bütün bu esaslar ve karineler tahmin komisyonunun tetkikine arz edilir. Yukarıdaki izahlardan da anlaşılacağı üzere tahmin komisyonları mükellefiyetin tesbitinde hazırlık beyanlarıyla mahsul beyanlarını, istihsal yerleri ve mahsul vaziyeti hakkında mahallerinde maliyece yaptırılmış olan tetkik ve kontrolleri, vukuf heyetleri tarafından gönderilen esbabı mucibeli raporları ve mahsulün hakikî miktarını tesbite yarayan diğer karineleri esas tutarlar. Komisyona dâhil âzanın şahsi malûmatları da bu karineler meyanındadır. Tahmin komisyonları bu unsurların yardımı ile karar verebilecek bir vaziyette bulunurlar. Mamafih yekdiğerini tamamlayıcı mahiyette olan bu esaslar bazı hallerde kanaat husulüne kâfi gelmiyebilir. Bu ihtimali de derpiş eden Encümenimiz tahmin komisyonuna lüzumunda mahalline bir hakem heyeti göndererek tetkikat yaptırmak imkânını da tanımıştır. Haksız veya yanlış bir tahmin yapıldığını iddia eden mükelleflerin de bu iddialarını tetkik ede-

rek karara bağlamak salâhiyeti aynı hakem heyetine atılır «Madde 22». Bu suretle gerek idarenin ve gerek fertlerin hak ve menfaatleri muvazene bir şekilde korunmaktadır. Lâyihanın bâriz vasıflarından biri de toprak mahsul-leri vergisinin tarh ve cibayeti maksadiyle yapılacak teşkilâtın asgari hadde indirilmiş olmasıdır. Belediye ve ihtiyar meclisi gibi esasen mevcut teşekküller haricinde bu vergi için ihdas edilen tahmin komisyonu ve vukuf heyetlerinde hiç bir muvakkat memur istihdam edilmemesi bunun en bâriz delilidir. Filvaki her vilâyet ve kaza merkezinde teşkili derpiş edilen tahmin komisyonlarında mahallin en büyük malmemuriyle ziraat müdür veya memuru veya muallimi, memurlar arasından en büyük mülkiye âmirince seçilecek bir zat, vilâyet umumî meclisi daimî encümenince vilâyet umumî meclisi âzasından, belediye encümenince belediye âzaları arasından ve tereihan ziraat erbabından olmak üzere seçilecek birer zat ve ziraat odası tarafından kezalik ziraat erbabı arasından seçilecek iki zat bulunur. Tahmin komisyonuna vilâyet merkezinde vali veya onun tensip edeceği vilâyet erkânından bir zat, kazada kaymakam reislik eder. Vukuf heyetine dâhil olan memur âza esasen vazife sahibi bir memur olacağı cihetle bütün bu teşekküllere bir tek muvakkat memur alınmamış demektir. Vukuf heyetinin diğer iki âzası unumun güvenini kazanmış ve bilfiil ziraatle müştâgil olanlar arasından seçilirler. 22 ne maddede zikri geçen hakem heyeti vukuf heyetinden farklı bir teşekkül değildir. Gördüğü vazifenin mahiyeti itibariyle kendisine bu ad verilen bir vukuf heyetidir.

Tahmin komisyonlarının vazifeleri 13 nü maddede gösterilmiştir: a) Mahsulün nevî itibariyle mükellefiyetin miktarını tesbit etmek; b) Vukuf heyetlerini teşkil ve vazifeye sevk etmek; c) Hakem heyetlerinin vazife göreceği mntakaları tâyin etmek, birlik namına mümessiller tarafından yapılan itirazları tetkik ederek karara bağlamak. Bunlardan en mühimi olan mükellefiyetin tesbiti üç esaslı safha arzeder :

I. Müstahsilin imza veya işaretlerini itirazsız olarak ihtiva eden cetvele müsteniden birliğin verdiği mahsul beyannamesinde gösterilen mik-

tar, tahmin komisyonlarınca her hangi bir tadilat yapılmaksızın olduğu gibi kabul edildiği takdirde birliğe dâhil müstahsillerin mükellefiyetleri katî olarak taayyün etmiş olur. Ancak bu miktara mal memurunun da itiraz etmemiş olması şarttır;

II. Tahmin komisyonlarınca yapılan tetkik neticesinde tesbit edilen mükellefiyet miktarı birlik tarafından verilen mahsul beyannamesinden fazla olduğu takdirde, birlik mümessili mensup olduğu birliğin müstahsillerine ihtiyar meclisi huzurunda bu fazlalığı ve sebeplerini bildirir. Müstahsiller komisyon tarafından tesbit edilen miktara muvafakat ederlerse keyfiyet beyannameye derç olunarak imza veya işaretleriyle tevsik olunduktan sonra tahmin komisyonuna bildirilir. Bu halde de mükellefiyet yeni bir tetkike ihtiyaç kalmaksızın katî şekilde taayyün eder.

III. Birlik ve mükellefler tahmin komisyonunca tesbit edilen miktara muvafakat etmedikleri takdirde tahmin komisyonları katî karara varmadan önce itirazda bulunan birliğe bir hakem heyeti göndermeğe mecburdurlar. Hakem heyeti tetkikatını ihtiyar meclisi huzurunda, itiraz edenlerin ve diğer müstahsillerin de iştirâkiyle alenen ıera eder. Hakem heyeti bu tetkikat sırasında üç ihtimalle karşılaşabilir:

1. Mahsul beyannamesinde gösterilen miktarın yerinde olduğunu görerek ilk önce tesbit edilen mükellefiyet miktarının aynıyla muhafazası neticesine vardığı takdirde ferdi itirazların da şayanı kabul olmadığını görürse mahsul beyannamesi olduğu gibi katîleşir.

2. Ferdi itirazları vârit görürse umumî şekilde yaptığı tetkiklerde noksan olan vergi miktarını haddi lâyıkmına iblağ eder. Bu arada cetvelin yeni şekline vuku bulacak itirazları da mahallen dinleyerek katî kararını verir.

3. Birlik mükellefiyetinin artırılması lâzım geldiği neticesine vardığı takdirde her mükellefe isabet eden vergi miktarını da ihtiyar meclisi ve müstahsiller huzurunda yaptığı alemlî tetkikat sırasında tâyin ve tesbit eder. Şu kadar ki bu üç halde de birlik için tesbit edilmiş olan miktar, evvelce mahsul beyannamesinde gösterilen miktardan aşağı olamaz.

Bu vazifelerin ifası sırasında şehir ve kasabalarda belediyeler, köylerde muhtar ve ihtiyar meclisleri, çiftliklerde çiftliğin salâhiyetli

adamları vergiye tabi mahsullerin yetiştigi yerleri ve kendilerinden istenilen her nevi malûmatı vermeğe mecburdurlar (Madde 23)

Kuru üzüm ve kuru incire ait mahsul beyanı ve tahminlerinin bu mahsullerin sergi yerindeki miktarlarına göre yapılacağı 26 nei maddede yazılıdır. Bu maddenin müzakeresi sırasında kuru üzüm, kuru incir ve fındığa ait vergilerin ihraç mahallerinde alınması usulünün gerek muamelelerdeki sadelik ve gerek hakikate vüsul bakımından faydalı olacağı mülâhazasıyla lâyhada bu usulün kabulü hakkında yapılan teklif 9 muhalif reye karşı 11 rey ekseriyetle kabul edilmemistir.

İtirazlar üzerine yapılacak tetkiklerin ziraat işlerini durdurumaması (Madde 24) vergi olarak aynen alınacak mahsul vasıflarının tahmin komisyonlarına tâyini (Madde 30) teslim yerlerinin her mahalle, köy ve çiftlik için en yakın ve elverişli olmak üzere tesbit edilmesi (Madde 31) müstahsil lehine olarak lâyhaya ilâve olunan hükümlerdir. Mahsul vasıflarının tesbitinde istihsal yerleri durumlarının nazara alınması ve bilhassa teslim yerlerinde mükellefleri bekletmemek ve kendilerine her türlü kolaylıkları göstermek hususunda alâkahılara tebliğat yapılması 31 nei maddenin 2 nei fıkrasına tevfikân tâyin edilecek mesafelerin bildirilmesinde müşkülât çıkarılmaması Encümeni-mize temenniye şayan görülmüştür:

Müeyyideler faslında yer alan 37 nei madde beyan cetvellerinin hakikate uygun olarak tanzimine medar olacak hükümleri ihtiva etmektedir. Bu maddenin müzakeresi sırasında birinci fıkranın ekim sahalalarının miktarını bilerek yanlış ve eksik beyan edenleri müeyyideye tabi tutmaması ve ikinci fıkranın maksadı aşan bir mahiyet taşıması itibariyle maddenin bu mahzurları bertaraf edecek şekilde tanzimi teklif edilmiş ise de bu teklif sekiz muhalif reye karşı dokuz rey ekseriyetle kezalik ikramiyeye ait olan 53 nei maddenin 2 nei ve mütaakıp fıkralarının tayırı hakkında yapılan teklif iki muhalif

reye karşı on beş rey ekseriyetle kabul edilmiştir.

Ceza hükümlerinden bâhis olan 45 ve 46 nei maddeler tahmine esas olacak unsurların tâyini ve tesbitinde vazife alan şahısların bitaraflık ve doğrulukla hareketlerini temine mâtuftur. Lâyihanın diğer hükümleri 4429 sayılı Toprak mahsulleri vergisi kanununun tahmin sistemine de uyan maddelerinin aynen veya tadilen tekrarından ibarettir.

Tahmin muamelelerinin, biranevvel hazırlanmasını temin için lâyihanın müstacelen müzakeresi hususu Umumi Heyetin yüce tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Muvakkat E. Rs.	M. M.	Kâtip
Mardin	Zonguldak	Antalya
R. Erten	Ş. Devrin	H. T. Dağlıoğlu
Antalya	Aydın	Aydın
Dr. G. Kahraman	A. Menderes	N. Göktepe
Balıkesir	Çanakkale	Çankırı
M. Akpınar	S. Batu	A. İnan
Coruh	Diyarbakır	Eskişehir
A. Tüzün	K. Şedele	E. Sazak
Gaziantep	Hakkâri	Kars
Dr. A. Melek	A. R. Göksidan	E. Özoğuz
Kastamonu	Kastamonu	Konya
H. Çoruk	Dr. F. Ecevit	H. Karagülle
Konya	Kütahya	Kütahya
A. H. Dikmen	S. Kutman	H. Pckcan
		İmzada bulunmadı
Malatya	Ordu	Manisa
M. N. Zapçı	M. Yarımbyık	H. Sarhan
		İmzada bulunmadı
Rize	Seyhan	Tokad
T. B. Balta	D. Arıkoğlu	C. Kovalı
Trabzon	Trbazon	Trabzon
S. Anamur	F. A. Barutçu	T. Göksel
İmzada bulunmadı		İmzada bulunmadı
Siird	Kocaeli	Yozgad
A. R. Esen	S. Yargı	S. Korkmaz
Yozgad		Zonguldak
A. Sungur		R. Vardar

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Toprak mahsulleri vergisi kanun lâiyhası

Birinci fasıl

Verginin mevzuu ve istisnaları

MADDE 1. — Türkiye'de yetiştirilen ve bağı (1) numaralı cetvelde yazılı bulunan toprak mahsulleri ile ipek kozası bu kanunda yazılı esaslara göre toprak mahsulleri vergisine tabidir.

MADDE 2. — Aşağıda yazılı mahsuller bu vergiden müstesnadır:

A) Şehir ve kasabalarla köylerde bulunan ve bina vergisi tatbikatında bina mütemmimatından sayılan avlu ve bahçelerde yetiştirilen mahsuller;

B) Zatî ihtiyaclar için yetiştirilen bağ ve bahçe mahsulleri;

C) Umumî, mülhak, hususi bütçelerle idare edilen daire, teşekkül ve müesseselerle belediyelere ait olup ziraatin ıslahı ve gelişmesi için kurulan tohum istasyonlarında, nümune fidanlıklarında, mevveliklerde, nümune ve deneme tarlalarında, nümune ve üretme çiftliklerinde, haralarda ve kombina işletmelerinde yetiştirilen mahsuller;

D) Umumî menfaatlere hadim cemiyetlerin, okulların ve hastanelerin munhasıran kendi ihtiyaçları için sarfedilmek üzere yetiştirdikleri mahsuller;

E) İş esası üzerine kurulmuş olan ceza ve ıslah evlerinde mahkûmların yetiştirdikleri mahsuller.

İkinci fasıl

Mükellef ve teklif yeri

MADDE 3. — Toprak mahsulleri vergisi vergiye tabi mahsullerin idrak zamanındaki sahibinden alınır.

Bu kanunun tatbikatında, arazinin ve ipek kozasının zilyedi mahsulün sahibi sayılır.

İştirakli icar ve işletmelerde, mal sahibi veya ortak mahsulden aldıkları hisseler nispetinde vergi ile mükelleftirler. Ancak, vergi işletmeyi idare edenden alınır. Şu kadar ki bunlardan her biri verginin ödenmesinden müteselsilen mesuldür.

MUVAKKAT ENCÜMENİN DEĞİŞTİRİŞİ

Toprak Mahsulleri Vergisi kanun lâiyhası

Birinci fasıl

Verginin mevzuu ve istisnaları

MADDE 1. — Türkiye'de yetiştirilen ve bağı (1) numaralı cetvelde yazılı bulunan toprak mahsulleri ile ipek kozası bu kanunda yazılı esaslara göre Toprak mahsulleri vergisine tabidir.

MADDE 2. — Aşağıda yazılı mahsuller bu vergiden müstesnadır:

A) Şehir ve kasabalarla köylerde bulunan ve bina vergisi tatbikatında bina mütemmimatından sayılan avlu ve bahçelerde yetiştirilen mahsuller;

B) Zâtî ihtiyaclar için yetiştirilen bağ ve bahçe mahsulleri;

C) Umumî, mülhak, hususi bütçelerle idare edilen, teşekkül ve müesseselerle belediyelere ait olup ziraatin ıslahı ve gelişmesi için kurulan tohum istasyonlarında, nümune fidanlıklarında, nümune ve deneme tarlalarında, nümune ve üretme çiftliklerinde, haralarda ve kombina işletmelerinde yetiştirilen mahsuller;

D) Umumî menfaatlere hâdim cemiyetlerin, okulların ve hastanelerin munhasıran kendi ihtiyaçları için sarfedilmek üzere yetiştirdikleri mahsuller

E) İş esası üzerine kurulmuş olan ceza ve ıslah evlerinde mahkûmların yetiştirdikleri mahsuller;

İkinci fasıl

Mükellef ve teklif yeri

MADDE 3. — Toprak Mahsulleri Vergisi vergiye tabi mahsullerin idrak zamanındaki sahibinden alınır.

Bu kanunun tatbikatında, arazinin ve ipek kozasının zilyedi mahsulün sahibi sayılır.

İştirakli icar veya işletmelerde, malsahibi ile kiracı veya ortak mahsulden aldıkları hisseler nispetinde vergi ile mükelleftirler. Vergi, işletmeyi idare edenden alınır. Şu kadar ki bu mükelleflerden her biri verginin ödenmesinden müteselsilen mesuldür.

Hâ.

MADDE 4. — Toprak mahsulleri vergisi mahsulün elde edildiği kaza varidat dairesince tarholunur.

Matrahan tâyini ve verginin tarhi

MADDE 5. — Verginin matrahı aşağıdaki esaslara göre tâyin olunan mahsul miktarı veya kıymetidir.

MADDE 6. — Mükellefler, her yıl ettikleri mahsullerin nevilerini, sahalarını, kullandıkları ziraat vasıtalarını, bağ, bahçe ve zeytinliklerin ağaç kütük adedleriyle, sahalarını ve böcekhanelerin yerini ve açtıkları kutu miktarını Maliye Vekâletince istihsal mntakalarına ve mahsul nevilerine göre tâyin edilecek zamanlarda şehir ve kasabalarda belediyeler, köylerde muhtar ve ihtiyar meclisleri nezdinde açılmış olan hazırlık cetvellerine kaydettirmeğe ve beyanlarını imza veya mühürle tasdik etmeğe mecburdurlar.

Belediyeler ile muhtar ve ihtiyar meclisleri mükelleflerin beyanlarının doğruluğunu araştırmak ve eksik veya yanlış bildirilen malûmatı cetvellerde göstermekle mükelleftirler.

Muvakkat E.

MADDE 4. — Toprak Mahsulleri Vergisi mahsulün elde edildiği kaza varidat dairesince tarholunur.

Üçüncü fasıl

Matrahan tâyini ve verginin tarhi

MADDE 5. — Verginin matrahı aşağıdaki esaslara göre tâyin olunan mahsul miktarı veya kıymetidir.

MADDE 6. — Mükellefler veya namlarına hareket edenler şehir ve kasabalarda belediyeler köylerde muhtar ve ihtiyar meclisleri nezdinde açılmış olan beyan cetvellerine:

A) Ekim yerlerinin, bağ ve bahçelerinin mevki, vasıf ve mesahalarını,

B) Ettikleri tohum miktarı ve nevilerini,

C) Kullandıkları ziraat vasıtalarını,

D) Bahçe ve zeytinliklerdeki ağaç sayısını,

E) Böcekhanelerin yerini ve açtıkları tohum kutusu adedini, kayıt ettirmek suretiyle beyanda bulunmağa ve beyanlarını imzalamaya mecburdurlar. Belediyeler ile muhtar ve ihtiyar meclisleri bu beyanların doğruluğunu araştırmak ve eksik veya yanlış bildirilen malûmatı cetvellerde göstermekle mükelleftirler. Mesahası yapılmamış veya sahibi tarafından bilinmeyen yerlerde mesaha tahmini ve sayılması müşkil olan yerlerde ağaç miktarı, takribi olarak beyan edilebilir.

MADDE 7. — Beyan cetvellerinin bir sureti, kayıtlar kapandıktan sonra bir hafta müddetle şehir, kasaba ve köylerin münasip bir yerine asılarak ilân olunur. Mükellefler beyanlarda gördükleri eksik ve yanlışları bu müddet zarfında şehir ve kasabalarda belediyelere, köylerde muhtar ve ihtiyar meclislerine bildirebilirler. Bu merciler tarafından yapılan tahkikat neticesinde icap ettiği takdirde cetvelde değişiklik yapılır.

MADDE 8. — Altıncı maddede gösterilen beyan cetvellerine kayıt zamanları istihsal mntakalarına ve mahsul nevilerine göre Maliye Vekâletince tâyin olunur.

MADDE 7. — Şehir ve kasabalarda belediyeler, köylerde muhtar ve ihtiyar meclisleri hazırlık cetvellerinin birer suretini alıkoyarak aslını resmî mühür ve imzalarıyla tasdik edip altmıcı maddeye göre tâyin edilecek müddetleri takibeden hafta içinde bağlı oldukları varidat dairesine makbuz mukabilinde teslim ederler.

Hazırlık cetvellerinde kayıtlı istihsal yerleri hakkındaki malûmatın tahminin icrasından evvel kontrolü şekli Maliye Vekâletince tâyin olunur.

MADDE 8. — Vergiye tabi mahsullerin (ipek kozası hariç) miktarı her şehir, kasaba ve köy veya çiftlik bir birlik addolunarak her birlik için toptan tahmin olunur. Belediye encümeninin mütalâası üzerine şehir ve kasabalarda mahalle veya bölge itibariyle mütaaddit birlikler kurmağa mahallin en büyük mülkiye memuru salâhiyetlidir.

Bu kanunda çiftlik tâbiriyle, şehir, kasaba ve köy dışında müstakil binaları ve tesisatı bulunan ve ötedenberi çiftlik namıyla anılan işletmeler kasdolunmuştur.

İpek kozasının miktarı mükellef itibariyle yapılan bevanların 7 nci maddenin son fıkrası mucibince kontrol edilmesi suretiyle tesbit olunur.

MADDE 9. — Vilâyetlerde valilerin, kazalarda kaymakamların bunların mücbir sebeplerle bulunamamaları halinde kendilerine vekâlet edenlerin reisliği altında aşağıdaki kimselerden teşekkül eden tahmin komisyonu her birlik için mahsul nevi itibariyle istihsal miktarını tahmin ve mükellefiyeti tâyin eder.

1. Mahallin en büyük malmemuru;
2. Ziraat müdürü veya memuru, yoksa ziraat muallimi, o da yoksa maarif memuru,
3. Birliğin bağlı bulunduğu nahiye müdürü, merkez nahiyelerinde mektupçu veya tahrirat kâtibi;
4. Vilâyet umumî meclisi veya belediye encümeni âzasından mahallin en büyük mülkiye memurunca seçilen bir zat;
5. Ziraat odası, ziraat odası bulunmayan yerlerde ticaret odası, o da yoksa belediyelerce ziraat erbabı âzasından seçilen iki kişi;

MADDE 9. — Şehir ve kasabalarda belediyeler, köylerde muhtar ve ihtiyar meclisleri beyan cetvellerinin bir suretini alıkoyarak aslını resmî mühür ve imzalarıyla tasdik ve 7 nci maddede yazılı ilân müddetini takip eden hafta içinde bağlı oldukları varidat dairesine makbuz mukabilinde teslim ederler.

Beyan cetvellerinde kayıtlı malûmat, Maliye Vekâletince tesbit edilecek şekilde tahminin yapılmasından evvel kontrol edilebilir.

MADDE 10. — Vergiye tabi mahsullerin miktarı (ipek kozası hariç) her şehir, kasaba ve köy veya çiftlik bir birlik addolunarak her birlik için aşağıdaki maddelerde yazılı hükümler dairesinde ayrı ayrı tahmin olunur. Şehir ve kasabalarda mahalle veya bölge itibariyle müteaddit birlikler kurma mahallin en büyük mülkiye memuru salâhiyetlidir.

Bu kanunda çiftlik tâbiri ile, şehir kasaba ve köy dışında müstakil binaları ve tesisatı bulunan ve ötedenberi kendilerine mahsus adlarla anılan müfrez işletmeler kasdolunmuştur.

İpek kozasının miktarı her mükellefe ait beyanın 9 ncu maddenin son fıkrası mucibince kontrol edilmesi suretiyle tesbit olunur. Şu kadar ki, bu vergiyi lüzum görülen yerlerde mahnaklarda almaya Maliye Vekili mezundur.

Hâ.

Muvakkat E.

Tahmin komisyonları memur âzalarından veya maaşlı veya ücretli memurlar arasından seçeceği bir memur ile ziraat erbabı arasından seçeceği bir kişiden ve her birlik için o birliğin mümessilinden müteşekkil üç kişilik vukuf heyetlerini her sene mahsulün idrakine takaddüm eden günlerde kaza hudutları içindeki birliklere göndererek mahsulün verim vaziyetini mahallen tesbit ettirmeğe mecburdur.

Vukuf heyetleri istihsal sahalarını dolaşarak birliğin o seneki mahsul verimini gösteren raporlarını tahmin komisyonuna tevdi ederler.

MADDE 10. — Aşağıdaki kimseler birlik için mahsul miktarının tahmini esnasında birlik mümessili sıfatıyla tahmin komisyonunda istima olunurlar.

1. Şehir, kasaba veya mahalle birliği için birliğe dahil mükellefler arasından en büyük Mülkiye memurunun seçeceği bir zat;

2. Köylerde köy muhtarı veya ihtiyar meclisi âzasından biri;

3. Çiftliklerde çiftliği fiilen işleten şahıs veya adamlarından biri;

Birlik mümessilleri karar günü komisyonda hazır bulunmadıkları takdirde, mahsul tahmini bunların gıyabında yapılır.

Tahmin komisyonları her birliğe ait mükellefiyetin tesbitinde hazırlık cetvellerindeki beyanları, istihsal yerleri ve mahsul vaziyeti hakkında mahallen yapılan tetkik ve kontrollerin neticelerini ve vukuf heyetlerince yapılan ilk tahmine ait raporları, komisyona dahil âzanın malûmatını, mahsulün tahminine yarayan diğer hususâtı nazarı itibara alırlar.

Tesbit sırasında birlik mümessilince vukuf heyeti tarafından yapılan tahminlere itiraz vâki olursa bu ciheti de tetkik ederler.

Komisyon kararları kat'idir.

Tahmin komisyonunun kararları iki gün içinde alâkalı varidat dairelerine tevdi olunur.

MADDE 11. — 9 ncu madde mucibince tahmin olunan mahsul miktarıyla bu miktar üzerinden birliğe berçlandırılan vergiler şehir ve kasabalarda belediyelere köylerde muhtar veya ihtiyar meclisine, çiftliklerde çiftliği işletene veya adamlarından birine varidat dairelerince tebliğ olunur.

MADDE 11. — Bu kanunun tatbikında :

a) Şehir, kasaba ve mahalle birlikleri için birliğe dâhil mükellefler arasından belediye encümeninin seçeceği bir zat;

b) Köylerde muhtar veya ihtiyar meclisi âzasının aralarından seçecekleri bir zat;

c) Çiftliklerde çiftliği fiilen işleten veya çiftlik sahiplerinin adamlarından biri birliklerin mümessisliği vazifesini ifa ederler.

Meşru mazeret sebebiyle mümessilin bulunamaması halinde yerine geçmek üzere aynı şekilde bir yedek mümessil seçilir.

Hü.

Muvakkat E.

Şehir ve kasabalarda belediye reisi ve encümen müntehap âzası ile her birlik için birliğe dahil mükellefler arasından mahallin en büyük mülkiye memurunun seçeceği iki kişiden müteşekkil bir heyet köylerde muhtar ve ihtiyar meclisi tesbit edilen mahsul miktarıyla bundan alınacak vergileri mükelleflerin ekim yerlerini ve istihsal vasıtalarını gözönünde tutmak suretiyle, tebliğin yapıldığı tarihten itibaren bir hafta içinde mükellefler arasında tevzi etmeğe ve buna ait cetveli şehir, kasaba mahalle veya köyün münasip bir yerine astırmak suretiyle neticeleri ilân eylemeğe mecburdurlar.

Bir birliğe dahil mükellefler kendilerine tevzi edilen vergi asıl ve zamlarından müştereken ve müteselsilen mesuldürler.

Tevzi cetvelinin resmi mühür ve imza ile tasdikli bir nüshası bir hafta içinde alâkalı varidat dairesine makbuz mukabilinde teslim edilir.

MADDE 12. — Her vilâyet ve kaza merkezinde bir tahmin komisyonu bulunur.

Tahmin komisyonu vilâyet merkezinde valinin veya tensip edeceği bir zâtın, kazada kaymakamın reisliği altında aşağıda yazılı kimselerden teşekkül eder:

1. Mahallin en büyük malmemuru;
2. Ziraat müdürü veya memuru, yoksa ziraat muallimi, o da yoksa çiftçi mallarını koruma meclisinden bir âza;
3. Memurlar arasından en büyük mülkiye âmiri tarafından seçilecek bir zat;
4. Vilâyet umumî meclisi daimî encümenince vilâyet umumî meclisi âzasından seçilecek bir zat;
5. Belediye encümenince belediye âzaları arasından seçilecek bir zat;
6. Ziraat odası, ziraat odası bulunmayan yerlerde ticaret odası, oda yoksa belediye encümenince ziraat erbabı arasından seçilecek iki zat;

Dördüncü ve beşinci bendlerde yazılı âzalar tercihan ziraat erbabı arasından seçilir.

MADDE 13. — tahmin komisyonlarının vazifeleri şunlardır:

- a) Mahsulün nev'i itibariyle mükellefiyetin miktarını tesbit etmek;
- b) Vukuf heyetlerini teşkil ve vazifeye sev-

ketmek;

c) Hakem heyetlerinin vazife göreceği muntakaları tâyin etmek;

d) 21 ve 22 nci maddelerde yazılı itirazları tetkik ederek karara bağlamak.

MADDE 14. — Tahmin komisyonları mahsul beyannamelerinin verileceği tarihleri tesbit ve birlikleri mahsul beyanına davet eder.

Bu tarihler mahsulün nev'i itibariyle verimin isabetle tahmine imkân hâsıl olacak zamana göre tâyin olunur.

MADDE 15. — Mahsul beyannameleri:

a) Şehir ve kasabalarda belediye reisi veya tevkil edeceği zat ve belediye encümenince belediye meclisi âzaları arasından seçilecek üç zat ile birlik mümessili (Ziraat erbabı tercih olunur).

b) Köylerde muhtar ve ihtiyar meclisi

c) Çiftliklerde birliğin mümessili;

Tarafından hazırlanır.

Beyannamelere her mükellefin elde edeceği miktar dercolunarak yekûn itibariyle birliğin mahsul miktarı tesbit olunur.

Mükelleflerden her biri beyannamenin kendisine ait kısmının hizasına imza ve işaretini koyar. ve varsa itirazını kaydeder.

Mahsul beyannameleri birlik mümessilleri tarafından tahmin komisyonuna makbuz mukabilinde tevdi olunur.

MADDE 16. — Her kazada üçer kişiden mürekkep lüzumu kadar vukuf heyeti kurulur. Vukuf heyetinin âzaları biri memur ikisi ziraat erbabından olarak tahmin komisyonunun teklifi üzerine mahallin en büyük mülkiye âmiri tarafından tâyin olunur. Ziraat erbabının iş sahibi ve umumun güvenini kazanmış olanlar arasından seçilmesi şarttır.

Vukuf heyetlerine seçilenler vazife görtirken doğruluktan ayrılmıyacıklarına dair tahmin komisyonu huzurunda yemin ederler.

MADDE 17. — Vukuf heyetleri 14 nci maddede yazılı zamanlarda tahmin komisyonunca kendilerine tertip edilen birliklere gidip istihsal yerlerini dolaşarak her birliğin fiilen elde edebileceği mahsullerin miktarını tahmin ederler.

Ha.

Muvakkat E.

Tahmin esnasında istihsal yerlerinin mevki, vasıf ve mesahaları ve verim kabiliyetleri gözünde bulundurulur.

Vukuf heyetleri mahsul miktarı hakkında yaptıkları tahminlerin neticelerini birer mucip sebepli raporla tahmin komisyonuna bildirmeğe mecburdurlar.

MADDE 18. — Tahmin komisyonları tarafından mahsulün tahmin ve mükellefiyetin tesbitinde:

- a) 6 ncı madde mucibince mükellefler tarafından yapılan beyanlar;
- b) İstihsal yerleri ve mahsul vaziyeti hakkında mahallerinde maliyece yaptırılmış olan tetkik ve kontrollar;
- c) 15 nci madde mucibince verilen mahsul beyannameleri;
- d) Vukuf heyetlerince yapılan tahminlere ait raporlar;
- e) Ve mahsulün hakiki miktarını tesbite yarayan diğer karineler;

Nazara alınır, tahmin komisyonu lüzumu halinde 22 nci maddeye tevfikân yeni bir tetkikin yapılmasına karar verebilir.

MADDE 19. — Her birlike ait mahsulün tahmini ve mükellefiyetin tesbiti sırasında o birliğin mümessili tahmin komisyonunda hazır bulundurulur.

Birlik mümessilleri kendilerine yapılan yazılı tebliğ'e rağmen komisyonun davetine vaktinde icabet etmedikleri takdirde mahsulün tahmini ve mükellefiyetin tesbiti bunların gıyabında yapılır.

Tahmin komisyonunun kararları en büyük malmemuruna ve birlik mümessiline yazı ile tebliğ olunur.

MADDE 20. — Müstahsillerin imza veya işaretlerini itirazsız olarak ihtiva eden cetvele müsteniden birliğin verdiği mahsul beyannamesinde gösterilen miktar, tahmin komisyonlarınca olduğu gibi kabul edildiği ve malmemuru tarafından da itirazda bulunulmamış olduğu takdirde birliğe dâhil müstahsillerin mükellefiyetleri katilemiş olur.

MADDE 21. — Tahmin komisyonlarınca yapılan tetkik neticesinde tesbit edilen mükellefi-

yet miktarı birlik tarafından verilen mahsul beyannamesinden fazla olduğu takdirde birlik mümessili mensup olduğu birliğin müstahsillerine köylerde ihtiyar meclisi, şehir ve kasabalarda 15 nci maddede yazılı heyet huzurunda bu fazlalığı bildirir. Müstahsiller komisyonca tesbit edilen miktarı uygun görürlerse imza ve işaretle tasdik edecekleri cetvel beş gün içinde mümessiller tarafından komisyona gönderilir. Bu suretle komisyonun tesbit ettiği mükellefiyet katilesir.

Yukarıdaki fıkrada yazılı müddet içinde muvafakati mutazammın bir cetvel gönderilmez veya komisyona birlik veya mükellef müstahsil tarafından itirazda bulunulmazsa komisyonca itiraz edilen karar katilesir.

MADDE 22. — Tahmin komisyonlarınca tesbit edilen mükellefiyet miktarına karşı kararın tebliğinden itibaren beş gün zarfında:

- a) Mahallin en büyük malmemuru;
- b) Birlik namına mümessiller.

Tahmin komisyonu nezdinde itiraz edebilirler.

Gerek bu iki halde ve gerekse 15 nci madde mucibince mahsul beyanına ait cetvelin tanzimi sırasında veya 21 inci madde hükümleri dâhilinde, müstahsiller tarafından vâkı itiraz üzerine tahmin komisyonları karar vermeksizin o birliğin bir hakem heyeti göndermeğe mecburdur. Hakem heyeti tetkik mevzuu olan sahaya evvelce gitmemiş olan vukuf heyetinden biri olur.

Hakem heyeti tetkikatını köylerde ihtiyar meclisi, şehir ve kasabalarda 15 nci maddede yazılı heyet huzurunda itiraz edenlerin ve diğer müstahsillerin de iştirakiyle alenen icra eder.

Yapılan itirazlar vârit görüldüğü takdirde müstahsillere ve birliğe ait mükellefiyet miktarını yeniden ve katî olarak tesbit eder.

Şu kadar ki bu suretle tesbit edilen miktar evvelce mahsul beyannamesinde gösterilen miktardan aşağı olamaz.

MADDE 12. — Şehir ve kasabalarda belediyeler, köylerde muhtar ve ihtiyar meclisleri, çiftliklerde çiftlik adamları vergiye tabi mahsullerin yetiştiği yerleri kontrol ile vazifeli memurlara, tahmin komisyonunun gönderdiği he-

MADDE 23. — Şehir ve kasabalarda belediyeler, köylerde muhtar ve ihtiyar meclisleri, çiftliklerde çiftliğin salâhiyetli adamları vergiye tabi mahsullerin yetiştiği yerleri kontrol ile vazifeli memurlara, tahmin komisyonunun gön-

Hü.

yetlere göstermeğe ve bunların istiyeyeği lüzumlu malûmatı vermeğe mecburdurlar.

MADDE 13. — Bu fasılda yazılı hükümler afyon, pamuk, pancar ve tütün mahsulleri hakkında tatbik edilmez.

Dördüncü fasıl

Verginin nispeti

MADDE 14. — Verginin nispeti % 10 dur.

Beşinci fasıl

Verginin tahsili

MADDE 15. — Bağlı (2) numaralı cetvelde yazılı mahsullerin vergisi aynen, diğerlerinin vergisi nakden tahsil olunur.

MADDE 16. — Mükellefler aynen ödemeğe mecbur oldukları vergilerini mahsulün nevi itibariyle tahmin komisyonlarınca tâyin edilecek tarihlerde teslim yerlerine kendi vasıtalarıyla getirerek teslim etmeğe mecburdurlar.

Şehir ve kasabalarda belediyelerin mahalle işleriyle tanzim ettiği kimseler, köylerde muhtar ve ihtiyar meclisleri aynen ödenmesi lâzım gelen vergileri yukarıdaki müddetler içinde birlik itibariyle toptan teslim edebilirler.

MADDE 17. — Vergi olarak aynen teslim edilen mahsullerin vasıflarını 9 ncu maddede yazılı komisyon tâyin eder.

MADDE 18. — Aynen alınan vergilerin teslim yerleri her mahalle, köy ve çiftlik için en yakın ve elverişli olmak üzere tesbit edilir.

Teslim yeri mahsulün istihsal mahallinden 25 kilometreden fazla mesafede bulunduğu takdirde, fazlası için kilometre başına kiloda iki para hesabıyla nakliye ücreti verilir.

Muvakkat E.

derdiği heyetlere göstermeğe ve bunların istiyeyeği lüzumlu malûmatı vermeğe mecburdurlar.

MADDE 24. — İtirazlar üzerine yapılacak tetkikler ziraat işlerini durdurmaz.

MADDE 25. — Kuru üzüm ve kuru incire ait mahsul beyanı ve tahminleri bu mahsullerin sergi yerlerindeki miktarlarına göre yapılır.

MADDE 26. — Bu fasılda yazılı hükümler afyon, pamuk, pancar ve tütün mahsulleri ve verginin mahnaklarda alınması Maliye Vekâletince kararlaştırılan yerlerde ipek kozası hakkında tatbik edilmez.

Dördüncü fasıl

Verginin nispeti

MADDE 27. — Verginin nispeti % 10 dur.

Beşinci fasıl

Verginin tahsili

MADDE 28. — Bağlı iki numaralı cetvelde yazılı mahsullerin vergisi aynen, diğerlerinin vergisi nakden tahsil olunur.

MADDE 29. — Mükellefler aynen ödemeğe mecbur oldukları vergilerini, mahsulün nevi itibariyle tahmin komisyonlarınca tâyin edilecek tarihlerde teslim yerlerine kendi vasıtalarıyla getirerek teslim etmeğe, mecburdurlar. İcabında teslim müddetini uzatmağa Maliye Vekili mezundur.

MADDE 30. — Vergi olarak aynen alınacak mahsullerin vasıflarını tahmin komisyonları tâyin eder.

MADDE 31. — Aynen alınan vergilerin teslim yerleri her mahalle, köy ve çiftlik için en yakın ve elverişli olmak üzere tesbit edilir.

Teslim yeri mahsulün istihsal mahallinden 25 kilometreden fazla mesafede bulunduğu takdirde, fazlası için kilometre başına kiloda iki para hesabıyla nakliye ücreti verilir.

Hü.

MADDE 19. — Vergileri nakden alınacak mahsullerin vasatı rayiç fiyatları her sene vilâyet ve kaza merkezlerinde belediye meclisleri tarafından takdir olunur. Belediye meclisinin toplantı halinde bulunmadığı zamanlarda bu fiyatları belediye encümenleri takdir ederler.

Borsada kayıtlı mahsuller için takdir edilecek fiyatlar borsa fiyatlarının % 95 inden aşağı olamaz.

Borsa bulunmayan istihsal yerleri için en yakın mahal borsa fiyatlarının % 95 i esas tutulur ve oraya kadar olan nakliye masrafları mahallî belediyelerce takdir olunarak bunlardan düşülür.

MADDE 20. — Varidat daireleri tahmin ve tevzi neticelerinin kendilerine tevdiinden itibaren bir ay içinde 19 ncu madde mucibince takdir edilen rayiç fiyatlar üzerinden mükelleflerin vergilerini hesap ve tekâlif cetvellerini köy ve mahallelerin münasip yerlerine astırmak suretiyle ilân ederler.

MADDE 21. — Nakden alınacak vergi mahalli icaplara göre Maliye Vekâletince zamanları tâyin edilecek iki müsavi taksitte tahsil olunur.

MADDE 22. — Bu kanuna göre gerek aynen ve gerek nakden alınacak vergilerin teslim ve tahsil şekil ve tarihleri müstahsil için en müsait imkânlar nazara alınmak suretiyle tesbit olunur.

MADDE 23. — Afyon, pamuk, pancar ve tütün mahsullerinin vergisi aşağıda yazılı şekillerde tarh ve tahsil olunur :

a) Toprak Mahsulleri Ofisi ve Türkiye Şeker Fabrikaları Türk Anonim Şirketi satın aldıkları Afyon ve pancar mahsullerine ait vergileri müstahsillerin ödeme yaptıkları sırada bunların alacaklarından kesmek suretiyle tahsil ederler.

b) Tütün mahsulüne ait vergi tütün satıldıkça satış bedeli üzerinden hesap edilerek 3437 sayılı Tütün İhisarı Kanununun 58 nci maddesinin 2 numaralı bendine tevfikân ve İhisarlar İdaresinin alacaklarıyla birlikte bu idare tarafından tahsil olunur.

Muvakkat E.

MADDE 32. — Vergileri nakten alınacak mahsullerin vasatı rayiç fiyatları her sene vilâyet ve kaza merkezlerinde belediye meclisleri tarafından takdir olunur. Belediye meclisinin toplantı halinde bulunmadığı zamanlarda bu fiyatları belediye encümenleri takdir ederler.

Borsada kayıtlı mahsuller için takdir edilecek fiyatlar borsa fiyatlarının % 95 inden aşağı olamaz. Borsa bulunmayan istihsal yerleri için, en yakın mahal borsa fiyatlarının % 95 i esas tutulur ve oraya kadar olan nakliye masrafları mahalli belediyelerce takdir olunarak bunlardan düşülür.

MADDE 33. — Varidat daireleri, vergisi nakden alınacak mahsullerin mükellef itibarıyla istihsal miktarlarını gösteren cetvellerin kendilerine tevdiinden itibaren bir ay içinde 32 nci madde mucibince takdir edilen rayiç fiyatlar üzerinden mükelleflerin vergilerini hesap ve tekâlif cetvellerini köy ve mahallelerin münasip yerlerine astırmak suretiyle ilân ederler.

MADDE 34. — Nakden alınacak vergi mahalli icaplara göre Maliye Vekâletince tâyin edilecek tarihlerde iki taksitte tahsil olunur.

MADDE 35. — Afyon, pamuk, pancar ve tütün mahsullerinin vergisi aşağıda yazılı şekillerde tarh ve tahsil olunur :

a) Toprak Mahsulleri Ofisi ve Türkiye Şeker Fabrikaları Türk Anonim Şirketi satın aldıkları afyon ve pancar mahsullerine ait vergileri müstahsillere ödeme yaptıkları sırada bunların alacaklarından kesmek suretiyle tahsil ederler.

b) Tütün mahsulüne ait vergi tütün satıldıkça satış bedeli üzerinden hesap edilerek 3437 sayılı Tütün İhisarları Kanununun 58 nci maddesinin 2 numaralı bendine tevfiğin ve İhisarlar İdaresinin alacakları ile birlikte bu idare tarafından tahsil olunur.

Hü.

c) Pamuk mahsulünün vergisi Çırçır fabrikalarına gelen koza ve kütüklerden 14 üncü maddede yazılı nispet dahilinde aynen alınır.

(a) ve (b) fıkraları mucibince her ay tevkif ve tahsil olunan vergiler ertesi ayın 20 nci günü akşamına kadar mal dairelerine yatırılır.

(c) fıkrası mucibince aynen alınan pamukların teslim edileceği yerler Maliye Vekâletince tâyin olunur.

Altıncı fasıl

Müeyyideler

MADDE 24. — Birlik yekûnu itibariyle 6 ncı maddede yazılı istihsal yerleri hakkındaki malûmatın bilerek yanlış veya eksik beyan edildiği anlaşıldığı takdirde, birliğe borçlandırılan vergilerin beyan harici kalan istihsal yerlerine isabet eden kısmına % 20 zammolunur.

Bu zam birliğe dâhil mükelleflerden yanlış veya eksik beyanda bulunanlar arasında 11 nci madde mucibince tevzi edilir.

MADDE 25. — Aynen alınan vergilerden zamanında teslim edilmeyenler ile taksit müddetleri içinde ödenmeyen nakdî vergi borçları % 10 zam ile tahsil olunur. Şu kadar ki aynen alınan verginin müddeti içinde teslim yerine getirildiği halde teslim alınmadığı teslimatı yapanlar tarafından tevsik olunduğu takdirde, bu zam alınmaz.

Verginin aslı ile zamlarının tamamı veya bir kısmı aynen tahsil olunmadığı takdirde, ödenmemiş olan kısım belediyelerce tâyin edilecek rayiçler üzerinden bir kat fazlasıyla nakden alınır.

Birlik itibariyle toptan yapılan teslimatta, yukarıki zamlardan birlik mükellefleri müteselsilen mesuldürler.

MADDE 26. — 23 ncü maddenin (a) ve (b) fıkralarında yazılı vergileri tevkif ve tahsil etmeyen veya tahsil ettikleri vergileri vaktinde malsandığına yatırmıyan müessese ve idarelerden bu vergiler % 10 zamlarla tahsil olunur.

Muvakkat E.

c) Pamuk mahsulünün vergisi çırçır fabrikalarına gelen koza, kütlüler (çiğitliler) çırçırlandıktan sonra elde edilen pamuktan 26 ncı maddede yazılı nispet dâhilinde aynen alınır.

(a) ve (b) fıkraları mucibince her ay tevkif ve tahsil olunan vergiler ertesi ayın 20 nci günü akşamına kadar mal dairelerine yatırılır.

(c) fıkrası mucibince aynen alınan pamukların teslim edileceği yerler Maliye Vekâletince tâyin olunur.

MADDE 36. — İpek kozasının vergisi mahnaklarda alındığı hallerde bunun cibayet şekli Maliye Vekâletince tesbit olunur.

Altıncı fasıl

Müeyyideler

MADDE 37. — 6 ncı maddede yazılı istihsal yerlerini bilerek eksik beyan edenlerin beyan harici kalan istihsal yerlerine isabet eden vergi kısmına bir kat zammolunur.

6 ncı maddede yazılı diğer malûmatı kasden vermeyenlerin vergilerine % 5 zam yapılır.

MADDE 38. — Aynen alınan vergilerden zamanında teslim edilmeyenler ile taksit müddetleri içinde ödenmeyen nakdî vergi borçları % 10 zam ile tahsil olunur. Şu kadar ki aynen alınan vergilerde mahsulün müddeti içerisinde teslim yerine getirildiği halde teslim alınmadığı tevsik olunursa, bu zam alınmaz.

Verginin aslı ile zamlarının tamamı veya bir kısmı aynen tahsil olunmadığı takdirde ödenmemiş olan kısım belediyelerce tâyin edilecek rayiçler üzerinden bir kat fazlasıyla nakden alınır.

MADDE 39. — 35 ncı maddenin (a) (b) fıkralarında yazılı vergileri tevkif ve tahsil etmeyen veya tahsil ettikleri vergileri vaktinde malsandığına yatırmıyan müessese ve idarelerden bu vergiler % 10 zam ile tahsil olunur.

Hü.

Muvakkat E.

Fabrikalara gelen pamukların vergisini tevkif ve istenildiği anda teslim etmiyen çırçır fabrikalarından bu vergi belediye encümenlerince takdir olunarak âzami rayiç üzerinden ve bir kat zam ile nakden tahsil olunur.

MADDE 27. — Vaktinde ödenmiyen vergi borçları hakkında Tahsili Emval Kanunu tatbik olunur. 11 nci ve 25 nci maddelerde yazılı müteselsil ve müsterek mesuliyet esası, asıl borçlu mükellefe Tahsili Emval Kanunu mucibince yapılan ihtarın neticesiz kalması halinde cari olur.

Yedinci fasıl

Kanun yolları

MADDE 28. — Şehir, kasaba, mahalle ve köy birliklerindeki mükellefler 11 nci madde mucibince tâyin olunan hisselerle 24 nci madde mucibince tâyin olunan zamlara bunların ilânını takibeden beş gün içinde bağlı olduğu varidat dairesine itiraz edebilirler.

Bu itirazlar, 9 ncu maddenin son fıkrasında yazılı vukuf heyeti tarafından on beş gün içinde tetkik edilir.

İtirazların tetkiki sırasında birlik için tesbit edilmiş olan miktarlardan tenzilât yapılamaz; ancak mükelleflerin hisseleri yeniden tesbit olunur.

Bu şekilde yeniden tesbit edilen hisseler kadidir. Bu hisselerin müfredatını gösterir bir cetvel itiraz tetkiklerinin neticesini takip eden iki gün içinde alâkalı varidat dairesine tevdi olunur.

MADDE 40. — Fabrikalara gelen pamukların vergisini tevkif etmiyen veya tevkif ettikleri vergileri kendilerine yapılacak tebliğ tarihinden itibaren bir hafta zarfında 35 nci maddede yazılı mahallere teslim etmiyen çırçır fabrikalarından bu vergi belediye encümenlerince takdir olunacak âzami rayiç yzerinden ve bir kat zam ile tahsil olunur.

Tevkif ettikleri vergileri kayıtlarda göstermiyen çırçır fabrikalarından bu vergi yukarıki hükümler dairesinde nakden ve iki kat fazlayle tahsil olunur.

MADDE 41. — Vaktinde ödenmeyen vergi ve borçları hakkında tahsili emval kanunu tatbik olunur. Bir sahada vergiye tabi mahsul bu kanunun üçünü maddesine göre hakiki mükellefinin adına yazılmamış olsa dahi vergiye karşı teminat hükmündedir.

Hü.

MADDE 29. — İtirazlar ödeme zamanı gelmiş olan vergi asıllarıyla zamlarının tahsilini durdurmaz.

İtiraz halinde aynen ödenmesi lâzımgelen vergi zamları, itiraz neticesine kadar saklamak üzere, köylerde ihtiyar meclisine şehir ve kasabalarda belediyenin tâyin edeceği yeddiemine tevdi edilir. Mükellef isterse, bu zamları teslim yerlerine de teslim edebilir.

MADDE 30. — 9 ncu maddede yazılı tahminler yapıldıktan sonra mahsul olgun hale gelinceye kadar geçen müddet zarfında sel, dolu, kuraklık, muzur hasarat, bulaşıcı hastalıklar dolayısıyla mahsulün en aşağı dörtte bir nispetinde ziyaa uğradığı mükellefin yazılı müracaatı üzerine sabit olduğu takdirde, ziyaa uğrayan mahsullere ait vergiler Maliye Vekâletinin müsaadesiyle zarar derecesine göre tamamen veya kısmen terkin olunur.

Sekizinci fasıl

Müruru zaman

MADDE 31. — Müteakıp mahsul yılına kadar tarhedilmeyen vergilerin asıl ve zamları aranmaz.

Kat'ileştiği tarihi takip eden malî yıldan itibaren üç sene zarfında tahsil edilmeyen vergilerin asıl ve zamları müruru zamana uğrar.

Muvakkat E.

MADDE 42. — İtirazlar ödeme zamanı gelmiş olan vergilerin tahsilini durdurmaz.

İtiraz halinde, aynen ödenmesi lâzımgelen vergiler, itiraz neticesine kadar saklanmak üzere, köylerde ihtiyar meclisine, şehir ve kasabalarda belediyenin tâyin edeceği yeddiemine tevdi edilebilir.

MADDE 43. — 17 ve 20 nci maddelerde yazılı tahminler yapıldıktan sonra mahsul istihsal olununcuya kadar geçen müddet zarfında sel, dolu, kuraklık, samyeli, muzur hasarat, bulaşıcı hastalıklar gibi önlenmesi müstahsilin elinde olmıyan sebepler dolayısıyla, mahsulün en aşağı dörtte bir nispetinde ziyaa uğradığı mükellefin yazılı müracaatı üzerine mahallin en büyük mülkiye âmirliğince yapılacak tetkikat ile sabit olduğu takdirde ziyaa uğrıyan mahsullere ait vergiler Maliye Vekâletinin müsaadesiyle zarar derecesine göre kısmen zarar derecesi % 75 ten fazla ise tamamen terkin olunur.

MADDE 44. — Müteakıp mahsul yılına kadar tarhedilmeyen vergilerin asıl ve zamları aranmaz

Kat'ileştiği tarihi takip eden malî yıldan itibaren üç sene zarfında tahsil edilmeyen vergilerin asıl ve zamları müruru zamana uğrar

35 nci maddede yazılı mahsullere ait vergilerin tahakkuk ve tahsil müruru zaman müddeti verginin ödenmesi icabeden tarihi takibeden malî yıldan itibaren üç senedir.

Yedinci fasıl

Cezalar

MADDE 45. — Bu kanunun 6 nci maddesinde yazılı malûmatı beyan cetvellerine kayıt etmek üzere eksik veya yanlış olarak bildirenlerin beyanlarını, hakikate uygun olmadığını bilerek tesbit eden vazifeliler hakkında üç aydan üç seneye kadar hapis cezası hüküm olunur.

Hü.

Muvakkat E.

Birinci fıkrada yazılı fiil, vazifelerinin şahıslarına ait beyanlara taalluk ettiği takdirde verilecek hapis cezası altı aydan aşağı olamaz.

MADDE 46. — Bu kanuna tevfikân teşkil edilen vukuf ve hakem heyetlerinde vazife alanlardan birliklere ve mükelleflere ait mahsul miktarını tahmin ve mükellefiyeti tesbit hususlarında garaz veya siyanet gibi hususi maksatlarla vazifelerini müstimal edenler hakkında altı aydan üç seneye kadar hapis cezası hükümlenir.

MADDE 47. — 45, 46 ncı maddelerde yazılı fiilleri işleyenlerden memur olanların vilâyetlerde valiler kazalarda kaymakamlar tarafından derhal eli işten çekilir, memur olmayanların da bu kanuna göre aldıkları vazifelere son verilir.

Beyan cetvellerinin mahsul beyannamelerini tanzim ve teslim etmekte ihmali görülen veya 23 ncü maddede yazılı vazifeleri yapmayan muhtar ve ihtiyar meclisi âzasiyle şehir ve kasabalarda belediyelerce mahalle işlerine tanzif edilmiş olanların aynı makamlar tarafından eli işten çekilir. Vilâyetlerde valiler kazalarda kaymakamlar eli işten çekirilen muhtarın yerine bir diğeri, yedeği olmayan ihtiyar meclisi âzalıklarına münasip gördüklerini vekil olarak tayin eder.

Dokuzuncu fasıl

Son hükümler

MADDE 32. — Başta valiler olmak üzere bilûmun idare âmirleri bu kanunla tahmin komisyonlarına ve diğeri heyet ve memurlara verilen vazifelerin iyi bir tarzda yapılmasından verginin tahmin, tevzi ve tahsiline ait işlerden birinci derecede mesuldurlar.

MADDE 33. — Bu kanunun tatbikinde kullanılacak memur ve müstahdemlere ait kadrolar İcra Vekilleri Heyetince tesbit olunur.

Bu kadrolara dahil memurlar 3656 sayılı kanunun 19 ncü maddesi hükmüne tabidir. Bu kadrolarda çalıştırılacak emeklilerin tekaüt maaşlarına hâlel gelmez.

Sekizinci fasıl

Son hükümler

MADDE 48. — Başta valiler olmak üzere bilûmun idare amirleri bu kanunla tahmin komisyonlarına ve diğeri heyet ve memurlara verilen vazifelerin iyi bir tarzda yapılmasından, mahsul miktarının tahmininden ve vergilerin tahsiline ait işlerden birinci derecede mesuldürler.

MADDE 49. — Bu kanunun tatbikinde kullanılacak memur ve müstahdemlere ait kadrolar İcra Vekilleri Heyetince tesbit olunur.

Bu kadrolara dâhil memurlar 3656 sayılı kanunun 19 ncü maddesi hükmüne tabidir. Bu kadrolarda çalıştırılacak emeklilerin tekaüt maaşlarına hâlel gelmez.

Hü.

Muvakkat E.

Valiler ve kaymakamlar vukuf heyetlerinde çalışmak üzere mntakaları dahilindeki umumî hususi, mülhak bütçeli daire müessese ve teşekküllerin, belediyelerin ve 3659 sayılı kanuna tabi müesseseler ile teşekküllerin memur ve müstahdemlerini tavzif edebilirler. Şu kadar ki, adliye memurlarının çalıştırılabilimleri mahallî Cumhuriyet müddeiumumilerinin muvafakatine bağlıdır.

9 ncu ve 10 ncu maddeler mucibince vazife alanlarla şehir ve kasabalarda tevzi heyetine giren mümessillere Maliye Vekâletince mntakalara göre beş liradan aşağı olmamak üzere tâyin edilecek miktarda yevmiye verilir.

Kontrol ve tahmin işleriyle vazifelenendirilenlere yukarıda yazılı ücret ve yevmiyeden maada, vazife sebebiyle ihtiyar ettikleri hakiki yol masrafları da verilir.

MADDE 34. — Bu kanunun tatbikinde fazla mesaisi görülen valilere Maliye ve Dahiliye Vekâletlerinin müşterek takdiri, diğer memurlardan merkez memurlarına Maliye Vekâletinin, vilâyet memurlarına valilerin teklifi üzerine Maliye Vekâleti ve memurun mensup olduğu vekâletin tasvipleriyle iki maaşa kadar ikramiye verilir.

Şehir ve kasabalarda 10 ncu maddede yazılı birlik mümessillerine belediyenin mahallî işleriyle tavzif ettiği kimselere, köylerde muhtar ve ihtiyar meclisi âzasına tevzi ettikleri vergiler değerinin % 1 ine birlik itibariyle toptan teslimat yapıldığı takdirde bu suretle teslim edilen mahsul değerinin kezalik % 1 ine kadar Maliye Vekâletince takdir edilecek miktarda ikramiye verilir.

Yukarıki fıkrada yazılı olanlardan bu kanundaki mecburiyetlerine riayet etmeyenlerle mntakalarındaki mükelleflerin kanuna aykırı hareketlerini vazifeli memurlara vaktinde haber vermiyenlere bu ikramiyeler verilemez.

Bu madde mucibince ikramiyelerin ödenmesi için aynen alman vergilerin asıllarıyla zamlarının en az % 90 nispetinde tahsil edilmiş olması lâzımdır.

MADDE 50. — Valiler ve kaymakamlar vukuf heyetlerinde çalışmak üzere mntakaları dâhilindeki umumî, hususi mülhak bütçeli daire, müessese ve teşekküllerin belediyelerin ve 3659 sayılı kanuna tabi müesseseler ile teşekküllerin memur ve müstahdemlerini tavzif edebilirler. Şu kadar ki, adliye memurlarının çalıştırılabilimleri mahallî Cumhuriyet müddeiumumilerinin muvafakatına bağlıdır.

MADDE 51. — Tahmin komisyonu âzalarıyla vukuf heyetlerine seçilen memurlara ve ziraat erbabına 5 liradan aşağı olmamak üzere Maliye Vekâletince mntakalara ve vazifelere göre tâyin edilecek miktarda yevmiye verilir.

MADDE 52. — Bu kanuna göre vazife alanlardan kontrol ve tahmin işlerinde çalışanlara ücret ve yevmiyelerinden maada vazife sebebiyle ihtiyar ettikleri hakiki yol masrafları da verilir.

MADDE 53. — Bu kanunun tatbikinde fazla mesaisi görülen valilere Maliye ve Dahiliye Vekâletlerinin müşterek takdiri ve diğer memurlardan tâyini merkeze ait memurlara Maliye Vekâletinin vilâyet memurlarına valilerin teklifi üzerine Maliye Vekâleti ve memurun mensup olduğu vekâletin tasviplerine iki maaşa kadar ikramiye verilir.

Şehir ve kasabalarda 15 nci maddede yazılı kimselerden, köylerde muhtar ve ihtiyar meclisi âzasından bu kanunla tahmil edilen vazifeleri iyi şekilde ve doğrulukla ifa edenlere birliğe ait vergi değerinin % 2 sine kadar Maliye Vekâletince takdir edilecek miktarda ikramiye verilir. İhtiyar meclisi âzasından bilfiil vazife deruh-te etmemiş olanlarla yukarıdaki fıkrada yazılı kimselerden bu kanundaki mecburiyetlere riayet etmiyenlere ve mntakalarındaki mükelleflerin kanuna aykırı hareketlerini vazifeli memurlara haber vermiyenlere bu ikramiyeler verilmeyiz.

Bu madde mucibince ikramiyelerin ödenmesi için aynen alman vergilerin en az % 90 nispetinde tahsil edilmiş olması lâzımdır.

Hü.

MADDE 35. — Kayıt, kontrol ve tahmin işlerinde vazifelerini ihmal veya suiistimal ettikler ianlaşlanlarla hazırlık ve tevzi cetvellerini vaktinde teslim etmekte ihmali görülenler, veya 12 nci maddedeki vazifeleri yapmayanlar hakkında kanuni takibat icra edilmekle beraber bunlardan muhtar veya ihtiyar meclisi âzasiyle belediyelerce mahalle işlerinde tavgif edilmiş olanların, vilâyetlerde valiler kazalarda kaymakamlar tarafından derhal eli işten çektilirilir ve diğerlerinin bu kanuna göre aldıkları vazifelere aynı makamlar tarafından son verilir.

Vilâyetlerde valiler, kazalarda kaymakamlar eli işten çekilen muhtarın yerine bir diğerini yedeği olmıyan ihtiyar meclisi âzalıklarına münasip gördüklerini vekil olarak tâyin ederler.

Kendilerine tevdi olunan mahsulleri zimmetlerine geçiren muhtar ve ihtiyar meclisi âzasiyle belediyelerin mahalle işleriyle tavgif ettikleri kimseler hakkında Devlet malını zimmetine geçiren memurlar hakkındaki kanuni hükümler tatbik olunur.

MADDE 36. — Vergi olarak aynen alınan mahsullerin tesellüm işleri Maliye Vekâletinde tensip edilen teşekküllere yaptırabilir.

Bu kanunun tatbikine ait her türlü ücret ve masraflara kifayet edecek miktarı her sene Maliye bütçesinde açılacak hususi bir fasla tahsisat kaydederek ödemiye Maliye Vekili mezundur.

MADDE 37. — Bu kanunun tatbiki dolayısıyla kullanılacak her türlü evrak ve senetler damga ve tayyare resimlerinden muafır.

MADDE 38. — Bu kanunun tatbik şekline ait esaslar İcra Vekilleri Heyetince tesbit edilir.

MADDE 39. — 4429 sayılı Toprak Mahsulleri vergisi Kanunu ve 4503 sayılı Toprak Mahsulleri Kanununa ek kanun kaldırılmıştır.

MUVAKKAT MADDE 1. — 1943 mahsulünden olupta henüz çırçırılanmamış olan pamuklardan çırçır fabrikalarında vergi alınmaz. Bu gibi

Muvakkat E.

MADDE 54. — Vergi olarak aynen alınan mahsullerin tesellüm işleri Maliye Vekâletince tensip eden teşekküllere yaptırabilir.

Bu kanunun tatbikine ait her türlü ücret ve masraflara kifayet edecek tahsisat miktarı işliyen yıl Maliye bütçesinde açılacak hususi bir fasla kaydederek ödemeğe Maliye Vekili mezundur.

MADDE 55. — Bu kanunun tatbiki dolayısıyla kullanılacak her türlü evrak ve senetler damga ve tayyare resimlerinden muafır.

MADDE 56. — 4429 sayılı Toprak Mahsulleri Vergisi Kanunu ve 4503 sayılı Toprak Mahsulleri Vergisi kanununa ek kanun kaldırılmıştır.

MADDE 57. — Bu kanunun tatbikinde tahakkuk eden vergilerin kilo kesirleri hasfolunur.

MUVAKKAT MADDE 1. — 1943 mahsulünden olupta henüz çırçırılanmamış olan pamuklarda çırçır fabrikalarında vergi alınmaz.

Hü.

pamukların sahipleri ellerinde bulunan koza ve kütlülerin miktarını ve bunların nerelerde bulunduğunu, kanunun neşriden itibaren on beş gün içinde bağlı oldukları varidat dairesine bir beyanname ile bildirmeye mecburdurlar. Yapılan kontrolda beyannamelerinde fazla mal gösterdikleri anlaşılmalarda hakkında 1 000 liradan 10 000 liraya kadar para cezası hükmolunur.

MUVAKKAT MADDE 2. — 1942 ve daha evvelki mahsul senelerine ait afyon ve tütünler bu kanunun neşriden sonra satılsa da toprak mahsulleri vergisine tabi tutulmaz.

MADDE 40. — Bu kanun neşri tarihinden mer'idir.

MADDE 41. — Bu kanun 3780 sayılı Millî Korunma Kanununun tatbikine üzum kalmadığının Hükümetçe ilân edildiği malî yılın sonunda mer'iyetten kalkar. Ancak henüz tahsil edilmiş olan vergi asıl ve zamlarının tahsiline ve başlanmış bulunan tatbikata devam olunur.

MADDE 42. — Bu kanunun tatbikine İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

20 . III . 1944

Bş V.	Ad. V.	M. M. V.
Ş. Saracoğlu	R. Türel	A. R. Artunkal
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
H. Uran	N. Menemencioğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	S. Day	F. Sirmen
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	S. H. Ürgüblü	Ş. R. Hatipoğlu
Mü. V.		Ti. V.
		C. S. Siren

Muvakkat E.

Bu gibi pamukların sahipleri ellerinde bulunan koza ve kütlü (çiğitlilerin) miktarını ve bunların nerelerde bulunduğunu, kanunun neşriden itibaren 15 gün içinde bağlı oldukları varidat dairesine bir beyanname ile bildirmeğe mecburdurlar. Yapılan kontrolda beyannamelerinde fazla mal gösterdikleri anlaşılmalarda hakkında bu suretle temin ettikleri menfaat miktarının iki mislinden aşmaması üzere para cezası hükmolunur.

MUVAKKAT MADDE 2. — 1942 ve daha evvelki mahsul senelerine ait afyon ve tütünler bu kanunun neşriden sonra satılsa da toprak mahsulleri vergisine tabi tutulmaz.

MUVAKKAT MADDE 3. — 4541 sayılı kanuna tevfikân şehir ve kasabalarda muhtarlık teşkilâtı yapıldıkça bu kanunun 6, 7, 9 ve 23 ncü maddelerinde belediyelerin mahalle işleriyle tavzif ettiği kimselere ait vazifeleri muhtar ve ihtiyar heyeti görür.

MADDE 58. — Bu kanun neşri tarihinden mer'idir.

MADDE 59. — Bu kanun 3780 sayılı Millî Korunma Kanununun tatbikine lüzum kalmadığının Hükümetçe ilân edildiği malî yılın sonunda mer'iyetten kalkar. Ancak henüz tahsil edilmiş olan vergi asıl ve zamlarının tahsiline ve başlanmış olan takibata devam olunur.

MADDE 60. — Bu kanunun tatbikine İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Hükümetin teklifine bağlı cetveller

[1] NUMARALI CETVEL

Vergiye tabi toprak mahsulleri

1 : *Hububat :*

Akdarı
Arpa
Buğday
Çavdar
Çeltik
Kaplıca
Kumdarı
Kuşyemi
Mahlût
Mısır
Yulaf

2 : *Bakliyat*

Kuru bakla
Kuru bezelye
Kuru böğrülce
Kuru fasulye

Kuru mercimek
Kuru nohut

3 : *Diğer mahsuller :*

Afyon (Sakız)
Antep fıstığı
Aycıgeği
Fındık
Kendir (Tohum)
Keten (Tohum)
Kuru incir
Kuru üzüm
Narenciye
Pamuk
Pancar
Patates
Susam
Tütün
Zeytin

[2] NUMARALI CETVEL

Vergisi aynen alınacak mahsuller

Hububattan :

Akdarı
Arpa
Buğday
Çavdar
Çeltik
Kaplıca
Mahlût
Mısır
Yulaf

Bakliyattan :

Bakla
Fasulye
Mercimek
Nohut

Diğer mahsullerden :

Kuru incir
Kuru üzüm
Pamuk
Zeytin [1]

[1] *Maliye Vekâletince lüzum görülen yerlerde zeytin mahsulünün vergisi nakden veya beş kilo zeytinden bir kilo yağ hesabıyla yağ olarak aynen tahsil olunabilir.*

Muvakkat Encümenin deęiřtiriliřine bağlı

[1] NUMARALI CETVEL

Vergiye tabi toprak mahsulleri

1. Hububat :

Akdarı

Arpa

Buğday

Çavdar

Çeltik

Kaplıca

Kumdarı

Kuşyemi

Mahlût

Mısır

Yulaf

Kuru mercimek

» nohut

3. Diğer mahsuller :

Afyon (Sakız)

Anteb fıstığı

Ayçiçeği

Fındık

Kendir

Keten

Kuru incir

Kuru üzüm

Narenciye

Pamuk

Pancar

Patates

Susam

Tütün

Zeytin

2. Bakliyat :

Kuru bakla

» bezelye

» börtilce

» fasulye

[2] NUMARALI CETVEL

Vergisi aynen alınacak mahsuller

Hububattan :

Akdarı

Arpa

Buğday

Çavdar

Çeltik

Kaplıca

Mahlût

Mısır

Yulaf

Fasulye

Mercimek

Nohut

Diğer mahsullerden :

Anteb fıstığı

Fındık

Kuru incir

» üzüm

Pamuk

Zeytin [1]

Bakliyattan :

Bakla

[1] *Maliye Vekâletince lüzum görülen yerlerde zeytin mahsulünün vergisi nakten veya beş kilo zeytinden bir kilo yağ hesabıyla yağ olarak aynen tahsil olunabilir.*